

## 2 Man Korinti

### *Gabeti*

<sup>1</sup> Ami Bulus yen shinti ga Almasihu tumal lamti ga Nya suk Timoti yilka ganan mik lish gaba ge,

Ma nikii ma lishti kii motgaa ga man kohti gwe ni ka ban Korinti wu, suk mas mbalan ji Nya jwe ni ma damti ka atl ga Akaya wu.

<sup>2</sup> Ta alheri suk multi mbadli gwe a Nya Buka ganan suk Bagaa ganan Almasihu Yesu bali wu dam sukkii.

### *Nya wo man taasti mbadl ka kan*

<sup>3</sup> Han ta nalti dam de ga Nya Buka ga Bagaa ganan Almasihu Yesu, tik de Buka man yenti gonti suk taasti mbadl ga mbalan ka ka mas wullu.

<sup>4</sup> Tik nini de man taasti mbadli ka mas tlat bomti ganan, ten de tan taasan mbadl ji mas majwe sa nama tlat bomti wu ka, tumal taasti mbadl gwe ma mbi mal Nya wu.

<sup>5</sup> Nak kangwe ma namma tlat wundal ga bomti gwe Yesu tla wu, nak gwisi kan ma mbi bal taasti mbadli ga Nya tumal Almasihu.

<sup>6</sup> Ko de ma tla bomti wu, ai ten de ta damikii de ilgwe a taasikii mbadl suk ilgwe a laki akaa mbi kisti da wu kan. A kume sa taasini mbadl ka go ten de tak mbi taasti mbadl ka pak, kangwe kaa man dlot mbadl ka bomti gwe ma namma tlati wu.

<sup>7</sup> Aba\_ma\_ceł ka\_mbadl nakii so nak de ma\_yisi de nak kangwe kaa\_nama tlat bomti nak\_ganan wu, nu\_kan kaa\_mbi taasti mbadl gwe a Nya\_palin wu.

<sup>8</sup> Yilkeni jini, a\_nama lamti tak\_yisi de ma\_nama tlat bomti ten\_kat atl ga\_Asiya. Ma\_tla bomti i'e yek bomti ngwe ta\_man ngetl\_ganan hal yek ma\_zi ka\_mbadl\_ganan de ma po pi so.

<sup>9</sup> Gem, ma\_kumi ka\_mbadl\_ganan wule mashkan ka\_bali, nak majwe sa\_bal bi wi de sa tlosi\_kawu. Ama nak gwisi pi kangwe ma po ngassanni ten manti wul ga\_gaa\_ganan sowu, ama tan\_ngasanni ten Nya, ti de man\_pallat ji majwe mash\_wu kaami wu.

<sup>10</sup> Nya\_yillani tot\_daka byas bomti man\_laki mashkan\_gwisi ka, ama\_yisi de taya\_kisanni. Tenti kan\_ma\_zan mbadl\_ganan tas\_ngusi kisti\_ganan.

<sup>11</sup> Ngusini ngemti Nya\_ne. Mbalan\_wonti a pal\_hwol tuk\_na\_Nya ten bi\_ganan suk\_hwa wul\_jwe ma\_mbi ten\_ndakti ga\_ngemti Nya\_gwe mbalan\_wonti pali\_wu.

### *Bulus\_dambal\_cin\_lat\_gwas\_ban\_Koronti*

<sup>12</sup> Bot ngetl\_ganan wo yek de mbadl\_ganan\_balni de ma\_pal\_damti cilti\_na\_gem na\_mbadl de nam\_ten dii\_atli nak\_gwe Nya\_lami wu. Ma\_pali nak\_gwisi tumal\_alheri ga\_Nya ba\_de we tumal\_botlkan\_yisti wul\_ga\_dii\_atl\_so.

<sup>13</sup> Ma\_lishikii ilgwe kaa\_man dlamti akaa\_yis gaami mas wu.

<sup>14</sup> Nak de ningko kaa\_nak yis gaami wu, a\_nama zat\_mbadl de kaa\_lak yis gaami mas, kangwe de gas\_gwe Bagaa\_Yesu a pal go kaa\_bo ngetl\_nami nak\_kangwe ma bo ngetl\_nakii.

**15** Nak de ndali gahwulan ni ni da ten gaba gami wu, yek laki yek a lami de ta sak yenkii tak mbi hwa wul asami na de lop ga\_tulti gi da.

**16** A nama lamti ta kobi tu malkii de a ba li Makedoniya wu, a po kobi tu malkii da de a ba pal tet wu. A kaa\_zi-ang, de a ba pal atl gi Yehudiya wu.

**17** Kaa\_daman gwa we a zi mbadl gi ka\_lu de nam ten bi tulti gi sa? Ko kaa\_ba yeni go nak mballan ji dii atl kan a pal bi tulti gini, yek a wule, <<Yii, ba tuli.>> Sogo <<Wowo ba tul so?>>

**18** Ama nak de Nya wo man njikan gaba gwas kawu. Mi ma wu gaba gwe ma\_nikii ma hwiti go, ba\_de <<Yii,>> a lak dam de <<Wowo,>> ka\_so.

**19** Nak de Yen ga\_Nya Almasihu Yesu gwe de, na\_ami suk Silas suk Timoti de ma\_hwikii gaba tenti go man\_wulti de <<Yii,>> Sogo <<Wowo,>> ka\_sowu. Ti wo dlip <<Yii,>> kan.

**20** Nak de tumal Almasihu Yesu kan Nya njikan mas wul jwe ta\_dlalli gaba dani wu, tumalti kan amawule, <<Amin,>> tan\_tas shin ga\_Nya.

**21** A Nya ka\_laki yek nami nakii yek ma\_man dlalti na\_ndalti ten kopti ga\_Almasihu, nak de tik botlanni,

**22** yek ta\_lakini ilgwe a mbok ang de mi wo mballan jwas kan wu. Yek ta\_lak Shishi gwas ka\_mbadl ganan gwe nama mbokti ang de ilgwe a pi a cina go gem kan wu.

**23** Nya ka\_yis ilgwe laki yek ba po pal te ban Korinti ka\_sowu, a ilgwe laki go yek de ba lak mba\_likii dibalti gaa kan.

**24** Ba\_de we ma zikii palti wul netgli ten de kaa\_bal de majwe ngassi ten Nya wu so, ma\_nama palti

wul gaa de nam sukkii tak palan hwol tuk da nak de kaa\_dla\_l na\_ndalти ten ngasti gwakan ten Nya wu.

## 2

<sup>1</sup> Yek laki yek a zi ka\_mbadl gi de, ba po tul malkii a lakkii ten palti duu tuk so.

<sup>2</sup> Kume a lakkii ten palti duu tuk go, wok ka lakan ten palti hwol tuk wo? kii de a lakkii ten palti duu tukisi wu ka\_sa?

<sup>3</sup> Ilgwe laki yek a lish gaba gwe a lishi ga\_cina wugo yek de kume a tul wu, ba\_kii de mbun de tak lakan ni nini ten palti hwol tuk wu lakan ten palti duu tuk so. Nak de a yisi ma ya palan hwol tuki mi sukkii mas wu.

<sup>4</sup> De a lishikii go a nima\_tlat bomti, a nama duu tuk i'e, na\_lwu ka\_gwel gini. A ba\_de ta lakkii tak palan duu tuk ka\_so ama tak yisan kangwe a lamkii i'e wu.

### *Taasi majwe palikii byas wullu ka*

<sup>5</sup> Kume malgon pal wul duu tuk wu, ami kan ta\_pali so ama ai mas jinan kan ta\_palin. A nama dlamti nu ba\_de ta cikii dlelngapcan ka\_so.

<sup>6</sup> Nolti gwe ta\_tla ka\_ang ga\_mbalan wonti ka\_kii wu kumit wi.

<sup>7</sup> Ningo taasan byas ilgwe ta\_pali kii wu da\_mbadl jwakan ka, akaa\_taasit mbadl ka. Bak zakanti ta\_duu tuk man\_ngetl gwas so.

<sup>8</sup> Kume nuk'wu, a nama ngemti gwakan tak mbokiti ang de kaa\_lamti i'e.

<sup>9</sup> Ilgwe po laki yek a lishikii ga\_be go yek de ta yeni ko kaa\_koban ilgwe a hwikii wu dlip.

**10** Mas malgwe kaa taasit byas wul ka go, a taasit ka wi pak. A mas byas wul gwe a taasi ka go de hal ilgwe a taasi ka ni da\_wu, ten bi gwakan kan tumal Almasihu,

**11** kangwe shedan a man gillat gwakan ka sowu, nak de ma yisan botlkan gwas wu.

### *Lilti mbadl ga Bulus a ban Turawas*

**12** De a li ban Turawas ta dlam gaba man tamti ten Almasihu kali wu, yek Bagaa buli tantu dlamti gaba.

**13** Ko de ili hwotan i'e nak de a mbi yilka gi Titus kali sowu. Yek laki yek a pallisi bi yek a li ban Makedoniya.

**14** Ama a nama palti hwol tuk na Nya, ti de ataq kobi nami ama cin ban ka mas wul tumal Almasihu wu. Tik nima kohti nami tan tala tam gaba ten Almasihu ko a ako nak turare man tam wusan gwe a ngashlu wu.

**15** Damti ganan wo nak turare man tam wusan gwe Almasihu taki Nya kan ni. Gwe a tam wusami matl danka majwe sa ba kissi ju suk majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju.

**16** Majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju, sa ba kum tam wusami go nak wusan gwe a tuli mbashkan wu kan. A mal majwe sa ba kisi go tam wusan gami wo wusan ga mbadl kan gwe a bal mbadl mbalan wu. A ba malgon a man kanti dibalti ga palti wul nak gwisi so.

**17** Mi wo nak majwe asa dlam gaba ga Nya ten de tas mbi ilgon wu kan manan so. Ama nak de Nya ka shinan wu, yek laki yek ma namma dlamti

gaba gwasi na gem a cina datka ka\_damti ganan de man palti wul ga\_Almasihu.

## 3

### *Man palti wul ji pyal dlallat gaba*

<sup>1</sup> Ma\_ba nda tasti gaa ganan ma? Kaa\_nama lamti de tas lish gaba gwe a mbok ang tenni malkii sogo gwe a mbok ang tenkii malanni wu nwa?

<sup>2</sup> Kii gaa gwakan kik de lishti gaba ganan, gwe sa\_lishi ten mbadl ganan wu, ta ko wokko dlami tas yisi da\_wu.

<sup>3</sup> Kaa\_mbok ang de kii wo lishti gaba ga\_Almasihu kan, gwe sa\_lishi tu ten palti wul gwe ma\_pali wu. Ama ba\_de na\_wul lishti kan sa\_lishi so, sa\_lishi na\_Shishi ga\_Nya gwe ni mbadl wu ba\_de we ten ye gwe asa\_pal lishti dani wu so.

<sup>4</sup> Ma\_dlam nak gwisi nak de ndalli gahwulan nini da a cina ga\_Nya tumal Almasihu wu.

<sup>5</sup> Ilgwe ma\_pali go na\_manti palti wul ga\_gaa ganan ka\_so, ama Nya ka\_balni manti palti wul nak gwisi.

<sup>6</sup> Tik laki yek ma\_dam de man palti wul ji pyal dlallat gaba, ba\_de tumal mbat gaba gwe sa\_lishi wu so, ama tumal Shishi ga\_Nya. Nak de a mbat gaba gwe sa\_lishi tulli mashkan ama a Shishi bal mbadl wu.

<sup>7</sup> Nak de mbat gaba ga\_Musa gwe sa\_lishi ten ye tulli cilti ga\_nalti ga\_Nya, hal yek ba\_man Yisiraila po man yenti cina gwel ga\_Musa so, ko de a cilti gwisi gil ka\_wu. Nak de cilti ga\_cina gwel ga\_Musa wo man pakti ka\_kawu,

**8** cilti ga\_nalti ga\_Shishi ga\_Nya de a pał wullu a  
nal man gwisi sa?

**9** Kume ilgwe a lak mashkan go mañ nalti kawu,  
ilgwe a tulli damti de mañ palti wul ndakce a cina  
ga\_Nya wu nallan mani!

**10** Kume ma\_kusan gus dlallat gaña suk pyal  
dlallat gabe go ma yisi de gusisi gwe de tek go mañ  
nalti kawu, ningo nalti poyit so nak de sa\_cingalти<sup>1</sup>  
ten pyali gwe nal mani wu.

**11** Nak de ilgwe a cilti gwas paki wu tul na\_nalti  
wu, ni kan nalti ga\_cilti ga\_ilgwe ba\_a paki sowu a  
ni gwi?

**12** Nak de wundal ga\_zat mbadl gan nini da\_wu,  
yek laki yek gahwulan ndalini.

**13** Mi wo nak Musa kan ma\_nan so, de ata  
yitla cina gwel gwas ka na\_lukal, kangwe ba man  
Yisiraila a man yenti cilti ga\_nalti mañ paktisi ka  
sowu.

**14** Ama yek mbadl gwasan kangal ka. A hal ase  
a ilgon yitla gwel mbadl ka basa yis gem gwe ni  
ka\_gus mbat gaba wu so de sa\_dlam wu. Gwisi  
nama mbokti ang de hal ase sa\_bo kamisi ilgwisi  
ka\_so, nak de tumal Almasihu na\_ngus kan asa  
man kanti ili kawu.

**15** A ilgwisi laki basa yis gaa ga\_mbat gaba ga  
Musa so, hal ase kume sa\_ba dlamisi wu.

**16** Ama kume mbalan ballat tet mal Bagaa wu  
asa yillit ka.

**17** Bagaa kade Shishi gwisi, a lu gwe a Shishi ni  
go ba\_mbalan a dam de zhel so.

**18** A mi de sa\_yitleni gwel ka\_sowu, ma\_namma  
mbokti ang ten cilti ga\_nalti gwasi nak boka. Asa  
nama ballat ganan tan palan nakti. A ballat gami

de sa ni nima palti wu nama mbaltidli na cilti  
nalti tumal Bagaa ti de Shishi wu.

## 4

### *Wul ang ka cikda atli*

<sup>1</sup> Nak de tumal yenti gonti ga Nya kan sa balanni palti ilgan wu, ma celan ka mbadl so.

<sup>2</sup> Ma po ngusi hwunti ka ama palan byas wul so, nak de wundal ga wul jwisi wo wul nsha kawu. Baa ze ganan na shelti lali sogo shelti mbalan na gaba ga Nya. Ama ma nima dlamti gem ta ko wokko kumi, ta mbalan mas yis palti gem ganan a cina ga Nya ka mbadl gwasi.

<sup>3</sup> Kume gaba man tamti gwe ma dlam wu ni malgon ga hwudali go, ai majwe ni ten tantu gilti ju kan.

<sup>4</sup> Sa bal gem na gaba man tamti so, nak de Shedan de a man dii atl ge ngusit atl wu yitlesi gwel mbadl kawu. Ta laki yek basa man yenti cilti gwe ni ka tami gaba man cilti ga Almasihu wu so. Ti de tik de man tet da Nya tas cillası da wu.

<sup>5</sup> A ten Almasihu Yesu kan ma dlam gaba ba de ten gaa ganan so. A mi wo zhel jwakan kan tumal Yesu.

<sup>6</sup> Nak de Nya dlam de, <<Han ta cilti cilli damshal ka.>> Tik lak cilti gwas ten cilti ka mbadl jinan. Ta cilti cilli mbalan tas yis nalti ga Nya tu ten cina gwel ga Almasihu.

<sup>7</sup> Ning mi wo nak cikda atl gwe wul ang ni gibi wu kan ma na nni, tan mbokan ang de Nya ka de man manti wul mas ba de we mi so.

<sup>8</sup> Ma\_nama tlat bomti ko tet tu ko. Mas na\_nu bama\_nakan na\_pali wuli so. Ka\_sa'i jon wo ama\_celan ka\_mbadli, mas na\_nu bama\_zakan zat\_mbadli so.

<sup>9</sup> A mbalan\_cini dlelgapcan, ama Nya wo bata\_zakanni so. Ka\_sa'i jon wo asa\_desanni atli ama bama\_mashan ka\_so.

<sup>10</sup> Ama\_nan ten bi mashkan mas cin nak ga\_Yesu\_wu, ten de ta\_mbok ang ten kangwe Yesu\_dam\_wu ka\_damti ganan\_wu.

<sup>11</sup> Ma\_namma damti ten bi mashkan ka\_mas damti\_ganan ten dii atli ten bi ga\_Yesu. Kangwe mbalan\_a yen damti gwas ka\_dli\_ganan man\_mashkan\_wu\_da.

<sup>12</sup> Yek laki yek ma\_nan ten bi mashkan tak mbi\_mbadli.

<sup>13</sup> Ni ga\_lishi ka\_gaba ga\_Nya de, <<A nama\_dlamti\_gaba, nak de a ngasan tenki\_wu.>> Nak de Shishi\_ngasti de nam\_ka\_nini da\_wu, yek laki yek ma\_namma\_dlamti\_gaba nak de ma\_balan\_gem\_wu.

<sup>14</sup> Nak de ma\_yisi de malgwe palli Bagaa Yesu\_kaami a tilanni\_sukkii, ata\_tullanni a cina\_datka\_sukkii\_wu.

<sup>15</sup> Mas wul\_jimi pi go ten de tak mbi\_wul\_da\_kan, ten de ta\_mbalan\_wonti yen mbaltidli ga\_alheri ga\_Nya asa\_mbal\_palti\_hwol\_tuk\_nati\_wu\_kan\_a\_shin\_gwas\_po\_mbi\_nalti\_da.

### *Damti ga\_malgwe ngasti ten Nya\_wu*

<sup>16</sup> Nu ka\_laki yek bama\_celan ka\_mbadli so. Ko\_de\_dli\_ganan\_nama\_lilti\_kawu, shishi\_ganan\_nama\_palti\_pyali\_ko\_a\_gasi.

<sup>17</sup> Nak de nak bomti gan de ma\_namma tlati wu, a tlal so ama yek ka tullini bal nalti gwe ba\_a cingaldli so a ba\_a paki sowu.

<sup>18</sup> Nu ka\_laki yek ma\_zi mbadl ten wul jwe ma\_bo yeni sowu, ba\_de ten wul jwe ma\_nama yenti wu so. Nak de wul jwe ma\_namma yenti a paki ka njet de, ama wul jwe ba\_ma manan yenti sowu a paki so.

## 5

### *Batti pyal dli*

<sup>1</sup> Ma\_yisi de kume sa\_ jek bii mee gan de ma\_namma damti gibi kawu, bii gwe yek de dli gan de nini da ten dii atl wu, Nya na\_gaa gwas ka palini lubii to nya ka. Lubii gwe ba\_mbalan ka\_kin so a ni da ko a gasi wu.

<sup>2</sup> Ningo ma\_namma citi ka\_dli i'e ten lamti de tan mbi dli gwe sa\_lakini to nya kawu gwe sa\_yitlani ka\_na\_nali wu,

<sup>3</sup> a\_kume sa\_yitlani ka\_na\_nali wu, sa\_mbini koo dlisi so.

<sup>4</sup> Nak de ma\_yi ma\_damti ka\_dli gan gwe ni nak bii mee go ma\_namma citi ka\_dli yek hwotanni na\_ngapti gwasi. Ba\_de we nakkan ma\_nama lamti ta\_hwulni na\_dli ga\_dii atl gan ka\_so, ama ma\_lami de ta\_yitlani na\_dlisi ga\_to nyami kawu, ten de ta\_ilgwe de ba\_a mash sowu yitla ilgwe a mash wu ka\_mas.

<sup>5</sup> Nya na\_gaa gwas lak wundal ga\_ballat gami de ma\_ballanni wu, Ta\_balaanni Shishi gwasi tan yisan gem ten bi wul jwe a pi a cina wu.

<sup>6</sup> Nu ka\_laki yek ma\_manan dlalti na\_ndali gahwulan yek ma\_yisi de kume ma\_yi na\_dli ga\_

dii atl gan go, ma\_yi dleni suk boo ga\_nan gwe ni to mal Bagaa k\_a\_wu.

<sup>7</sup> Da\_mti ga\_ngasti ten Nya kan ma\_namma palti, ba\_de we da\_mti ga\_ilgwe ama\_yeni na\_gwellu so.

<sup>8</sup> Ndali gahwulan nini da\_ma\_lami de tan hwulan na\_dli ga\_n mani tan tok da\_man to nya ka mal Bagaa.

<sup>9</sup> Ama ilgwe mbun mani go yek Nya kum ta\_mti ga\_nan i'e, na\_tan yima da\_mti ten dii atli na\_tan balan to nya ka.

<sup>10</sup> Nak de ngetli kan tan dla\_lan a jinan ga\_gobdlan kisti gaba ga\_Almashiu mas jinan, tas kisini ga\_ba wu. Asa\_bal ko wokko ilgwe dalti ten wul jwe ta\_pali ata\_yima da\_mti ka\_dli wu, na\_hwabi na\_byasi.

### *Lakanti dlo ga\_mbalan suk Nya*

<sup>11</sup> Nak de ma\_banti Bagaa wu, yek laki yek ma\_nama dlot ga\_nan tan lakan mbalan tas li tet malthi. Nya yisanni mas jinan a nama daamti de ka\_yis gwisi ka\_mbadl gwakan.

<sup>12</sup> A ba\_de we ma\_nama lamti tan tas gaa ga\_nan a malkii ka\_so, ama ma\_nama lamti tan hwikii hwa ilgwe a lakkii ten bot ngetyl nami wu. A kaa\_mani ballati majwe nama bot ngetyl na\_ilgwe nisi da\_wu ka\_lal ga\_pat gwasan wu.

<sup>13</sup> Mi wo ba\_man boli kan nak gwe mbalan nama dlamti wu so. A kume ma\_nama palti wul nak man boli ma\_wu, ma\_nama palti nak gwisi de tan bal nalti Nya da\_kan. A hal de na\_ceti gaa ga\_nan kan mani go, to ma\_pali nu ten de tak mbi wul da\_kan.

**14** Lamti ga Almasihu ka dobanni nak de ma yisi de mbalan de nam mash ka lal gambalan mas wu. Nak gwisi ka laki de ningo mas mbalan mash sukti.

**15** Tamashi ka lal gambalan mas, ten de ba majwe yi kaami ju po pal damti gagaa gwasan a cina so. Ama tas dam de mbalan ji malgwe mash ten bi gwasan, yek sapallat kaami ten bi gwasan wu.

**16** Ningo bamma po yen malgon nak kangwe a dii atl ge pali so. Ko de tek go mayenan Almasihu nak kangwe a man dli atl yenti wu, ama ningo ma po yenanti nu so.

**17** Yek laki de kume mbalan ni de ga<sup>\*</sup> Almasihu go tapal de pyal mbalan wi. Gus wul gwas po yi so mas, ko yek ke gwas bal pyali.

**18** Mas wul jwisi wo Nya ka pali, ti de talakan dlo ganan sukti tumal Almasihu wu, a tik balanni palti wul galakanti dlo gambalan sukti.

**19** Gaba gwe madlam go, yek de Nya nama lakanti dlo gwas suk mas mbalan tumal Almasihu. Ni go tapo yima dlamti byas wul jwe sapali wu tensi so, yek tabalanni palti wul galakanti dlo jwasan sukti.

**20** Nuk go, mi wo mik de gwel ga Almasihu ka mbalan. A nak wule Nya ka nama gaba nagaa gwas tumalanni. Nashin ga Almasihu manama ngemti gwakan de, tak lakaman dlo gwakan suk Nya.

**21** Almasihu de tapo taba palti byas wul sowu ama yek Nya pallat de sadaka gabyas wul, ten

\* **5:17 5:17** de gaSogo ka

de tan damañ de man palti wul ndakce mal Nya tumal Almasihu.

## 6

<sup>1</sup> Nak de mi wo man palti wul suk Nya kawu, ma nama ngemti gwakan kii de kaq mbi alheri gwas wu, de bak pallan alherisi de wul ga ten koo lu so.

<sup>2</sup> Bo kuman ilgwe Nya dlam wu de,  
 <<Ka sa'i alheri gi wo, yek a katikii kang,  
 ka sa'i kisti, yek zi-ang.>>

Katan kang, nak ninge ka de sa'i alheri ga Nya, A ase ka de cin kisti.

### *Tlat bomti ga Bulus*

<sup>3</sup> Ma dami malgon de wul kotti asan so, ten de ba malgon dopni na byas ilgon so ka pal wul ganan.

<sup>4</sup> Ka mas wul jwe ma pali go ma mbok ang de mi wo majwe asa pali Nya wul na gem wu kan. Ma dlo mbadl ka tlat bomti suk ka citi ka dli suk ka duu bomti damti ga dii atli.

<sup>5</sup> Sa boni yek sa leni ka, sa kumini cwo ka dlanti. Sa lakni ten palti wul se nak man netgl ganan hal yek bama nde yembal dani so, yek kuzan tloni a ba ilga nguki ni ni da so.

<sup>6</sup> Ama tumal zok mbadli, suk yisti wul gwe nini da wu, suk mati suk palti hwa wul mbalan yek ma mbok ang de mi wo man palti wul ji Nya kan tumal Shishi gwasi suk lamti ga gem.

<sup>7</sup> Na gaba ga gem gwe ma dlam wu, suk ndalati ga Nya. Ma nama palti wul ndakce nak wule wul dlanti kan danka ang jinan ka.

**8** A mbalan balanni nalti, asa pallan de majwe sa ni ten bi ilgon sowu, asa tasanni asa dlam gaſa lilti shin ka tenaŋni. A mbalan pallani de man shelti lali mas na nu, mi wo ma nama ta dlamti gem.

**9** Nak wule nakkan sa yisanni so, ama sa yisanni i'e. Nak wule majwe sa ni ten bi mashkan wu kan, ama ma nan kaami. Sa ta bot ganan ama sa tloni so.

**10** Ama yek ka tlat bomti ganan yek pal hwol tuki. Nak wule ilgon ka nini da so, ama wul wo mas ganan kan.

**11** Kii man Korinti, ma hwudalikii ilgon so, ama ma mbokikii ang de ma lamkii i'e.

**12** Mik nge lamti gwakan so so ca, kik nge lamti ganan.

**13** A nikii ma hwit gaſa gan nak gwe a aba hwi gaſa mil jwas wu. Kii mago mbokini ang ten lamti gwakan nak gwe ma lamkii wu.

### *Kii wo lubii ga Nya kan*

**14** Bak daman de nam suk majwe ba man kohti ka sowu so. Da nii kan man palti wul ndakce wu a man damti suk man palti byas wul gwi? Sogo yek mo cilti suk damshal ye?

**15** Almasihu a ni de yelan suk Shedad nwa? Sogo yek mo man kohti suk malgwe ba man kohti ka sowu ye?

**16** Yek mo lubii ga Nya su bii waal ye? Mi co lubii ga Nya gwe ni kaami wu kan. Nak gwe Nya dlam wu, de ta wule, <<Ba dam suksi, a li suksi, ba dam de Nya gwasan asa dam de mbalan jini.>>

**17** <<Ke nuk'wu yilan tet dakaſi ka,

hwulankii suksi,  
 Bagaa kadlam nak gwisi.>>  
 <<Bak tanan wul man daskan so,  
 apaa a wulikii dem natulti.>>  
 18 <<Ba damikii de aba, akaa dam de mil jini ji  
 mani suk ji modli,  
 Bagaa Bal Kakshe kadlam nak gwisi.>>

## 7

<sup>1</sup> Yelan ji lami jini, nak de sas dlallini gaba nak  
 gago, mayillan gaa gagandaka mas daskan gwe  
 a man dukanti dli gagansogo shishi jinan wu ka.  
 Tadamti gagann ni kacilti i'e kabanti gaNya.

*Bulus pal hwol tuki ten bi kopti ga man Korinti*

<sup>2</sup> Mbokinii ang de kalamni. Ai bamapali gon  
 gwakan byas wul so, bamalil gon gwakan kaso,  
 a bamate gon gwakan gazi so.

<sup>3</sup> A dlam nak gwisi ta zikii duu gaa so ama nak  
 gwe a hwikii wu, ilgon a te kadlo gagansukkii  
 a zak lamti gwakan so, natan yi kaami natan  
 mashi.

<sup>4</sup> Ndali gahwulan ni da tenkii i'e, a nama bot  
 ngetl nakii. Mbadl gi cel nakii so, mas nabomti  
 manama tlati wu a nama napalти hwol tuk i'e.

<sup>5</sup> Mambi shukti so de mali Makedoniya wu, ko  
 tu ko kan maballanni ko asapalni. Sas ni nima  
 ngotbi a debal a banti ka cini a gip boo wu.

<sup>6</sup> Ama yek Nya de atandlalli gahwulan majwe  
 yilli mbadl kawu, dlallini gahwulan tumal tulti ga  
 Titus.

<sup>7</sup> Bas de tulti gwas nangus kalaki so, ama  
 suk kangwe kandallit gahwulan wu. Tahwini  
 kangwe kanama kuzan yenti gi wu, suk kangwe

kaa<sub>a</sub> pa<sub>a</sub> duu tuk na<sub>a</sub> ilgwe pi wu suk kangwe kaa<sub>a</sub> d<sub>a</sub>l gal yek ka<sub>a</sub> pi kaal wu. Na<sub>a</sub>k gwisi ka<sub>a</sub> laki yek a nama hwol tuk na<sub>a</sub>kii i'e.

<sup>8</sup> Kume lishti takarda ga<sub>a</sub>n lilikii mbadl ma wu, ami wo lili mbadl so. Tek go mbadl gi lili ten de lishtisi lilikii mbadli ama lilti mbadl gwakami wo ga<sub>a</sub> nak njet da<sub>a</sub>mti kan.

<sup>9</sup> Ama na<sub>a</sub>k ning a nima pa<sub>a</sub>lti hwol tuki. Ko de lilti mbadl gwe a lilikii wu ta<sub>a</sub>mi da<sub>a</sub> sowu, ama ai lilti mbadl gwakan<sub>a</sub> lakan<sub>a</sub>kii ten cit atl gaa wi. Lilti mbadl gwakami wo lamti ga<sub>a</sub> Nya kan, nuk laki yek ba<sub>a</sub>m<sub>a</sub> palikii byas ilgon so.

<sup>10</sup> Lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbini go a lakan<sub>a</sub>nni ten cit atl gaa, a ma<sub>a</sub> mbi kisti. Aba<sub>a</sub> a lak mbalan<sub>a</sub> ten wulti de ba yisi go ba pali so so, ama lilti mbadl gwe a dii atl ga<sub>a</sub>n laki go a tulli mashkan.

<sup>11</sup> Bo yenan<sub>a</sub> ilgwe lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbi mbalan<sub>a</sub>nu wu tullikii wu. Yekgu, lakkii ten kuzan<sub>a</sub> pa<sub>a</sub>lti hwa wul, yek lakkii ten mbokti ang ten byas wul gwe ka<sub>a</sub> pali wu wi. Yek lakkii ten lilti mbadli, yek banti cikii. Yek lakkii ten za<sub>a</sub>t mbadli yek ka<sub>a</sub> dlokii. Yek laki yek kaa<sub>a</sub> lakan<sub>a</sub> da<sub>a</sub>mti gwakan<sub>a</sub>, kangwe kaa man pa<sub>a</sub>lti wundal ga<sub>a</sub> nolti gwe ndali de tak pali wu. Ten gaba ga<sub>a</sub>n go gem kan<sub>a</sub> kaa<sub>a</sub> mbok ang de kaa<sub>a</sub> pa<sub>a</sub>l byas ilgon so.

<sup>12</sup> Ka<sub>a</sub> lishti gwe a lishikii tek go, malgwe pa<sub>a</sub>l byas wullu, sogo malgwe sa<sub>a</sub> palit byas wul hwotan<sub>a</sub> so. Ama ka<sub>a</sub> lishtisi wo a hwikii de Nya yis kangwe a kaa<sub>a</sub> kumini bi wu.

<sup>13</sup> Nu ka<sub>a</sub> laki yek gahwulan<sub>a</sub> ndalini na<sub>a</sub>kii.

Kaal da<sub>a</sub>ndali gahwulami de nini da<sub>a</sub> go, yek ma<sub>a</sub> pa<sub>a</sub>l hwol tuk i'e de ma<sub>a</sub> yen kangwe Titus nama

paltı hwol tuk wu. Nak de kaa ndallit gahwulan mas jwakan wu.

<sup>14</sup> Ko de a hwit de a nama bot ngetl nakii mago, ai bakaq lakanni nini ka nsha so. Ama nak gwe de mas wul jwe ma dlam go gem kawu, nu kan mas gaſa bot ngetl jwe ma dlami Titus tenkii wu mago gem kan.

<sup>15</sup> A lamti gwe Titus nima lamti gwakan wu ngusi mbaltidli i'e de ta daamti ten kumti bi gwakan mas jwakan suk kangwe kaa balti nalti de kanti de mandaki gwakan.

<sup>16</sup> A nama paltı hwol tuki, nak de ningi ndalli gahwulan ni da tenkii i'e wu.

## 8

### *Balti wul na lamti ga mbadli*

<sup>1</sup> Ningi yilkeni jinan, ma lami tak yisan ilgwe alheri ga Nya laki yek mot ga man kopti jwe ni atl ga Makedoniya ju pali wu.

<sup>2</sup> Nak de sa ci ka dli i'e tumal bomti sa mbi gaa gwasan gibi wu. Ama yek sa pal hwol tuki i'e hal yek paltı hwol tukisi laksi ten balti wul wonti mbalan, ko de si wo ilgon nisi da so wu.

<sup>3</sup> A yisi sa lami tas bali kangwe sa man balti wu, ama hal yek bali kangwe man ngetl gwasan wu. Sa bali na lamti gwasan ba de ngetli kan sa zisi so.

<sup>4</sup> Sa ngemni de tan balsi lu ne, de si mago sa bal wul tas zi-ang mbalan ji Nya jwe sa ni a ka atl ga Yehudiya wu.

<sup>5</sup> Yek sa bal wuli man kangwe ma dam gwe we sa man balti wu! Yek sa nde na balti gaa gwasan

Nya Bagaa, kaal da\_palti nak gwisi wo yek sa\_balni gaa gwasan nak gwe Nya lami wu.

<sup>6</sup> Yek laki yek ma\_ngem Titus de taş ci cina na mot wul jwe kaa\_nama balti na\_mbadl de nam wu, nak de tik lak zhila mot wuli wu.

<sup>7</sup> Kik de maji cina ten wul mas. Kaa\_ni cina ten ngasti ten Almasihu suk ten manti gaba, suk ten yisti gem suk kaa\_lamti de ta\_pali wul Nya suk kaa\_lamti gwe kaa\_ni nima palini wu. Yek laki yek ma\_nama lamti tak cin cina na\_wundal ga\_balti wul na\_mbadl de nam gami.

<sup>8</sup> Ngetli kan a nikii ma zati tak bali so, ama a nikii ma mbokti ang ten kangwe majon dlosi wu. A nak gwisi ka mbok ang ten wundal ga\_lamti gwe nikii da\_wu.

<sup>9</sup> Kaa\_yis alheri ga\_Bagaa ganan Yesu Almasihu, ko de wul nidda\_wu, ama yek ta\_palli gaa gwas de man lashi wul ten bi gwakan. Kangwe kaa\_dam de man wul mal Nya tumal lašhi wul gwas wu.

<sup>10</sup> Ning ilgwe ba hwikii go yek de, a mbun mani de kume kaa\_pak palti ilgwe kaa\_lak zhila palti ayokge wu nak de kaa\_bal wul a ba\_malgon ka\_zikii balti so kiik lak gaa gwakan ten palti nak gwisi mani.

<sup>11</sup> Ni go pakan palti ili na\_wundal ga\_mbadl gwe ka\_lak zhila palti da\_wu, pali kangwe kaa man palti.

<sup>12</sup> Kume mbadl balti wul nikii da\_go, Nya a kum tamti ga\_balti wul gwakan, de bali ten ndalти gwakan wu. Nya lami de tak balan wul kangwe man ngetl gwakan wu so.

<sup>13</sup> Ba\_de we lamti gi kaa\_de ta\_bal majon wul gwe dibal so wu a kii wo balkii wul man dibalti ka\_so.

Ama mbun de ta hwul palti ilgan ndakce ni go zisi ang na<sub>k</sub> tantu zat ang nikii da<sub>wu</sub>. A kii mago gasi gwe ilgon nikii da<sub>wu</sub> so yek nisi da<sub>wu</sub> asa<sub>zi</sub>-ang na<sub>nu</sub> kan wok yek ke a dam<sub>wu</sub> ndakce.

<sup>14</sup> Ama nak de ning wul nikii da<sub>wu</sub>, kaa mani ba<sub>lti</sub> majwe ba<sub>nisi</sub> da<sub>wu</sub> sowu tak zisi ang ne. Kii mago gasi gwe wuli nikii da<sub>wu</sub> so, yek nisi da<sub>wu</sub> asa<sub>po</sub> balkii ne. Na<sub>nu</sub> kan kaa palti wul gwakan ani ndakce.

<sup>15</sup> Nak gwisi kan ni ga<sub>li</sub> shi ka<sub>ga</sub>ba Nya de,  
<<Malgwe mo wul wonti go, wul wontit hwo so,  
a malgwe mo wul njet go nit njet hwo so.>>

### *Titus suk yelan jwasi*

<sup>16</sup> Ma<sub>p</sub>al hwol tuk na<sub>Nya</sub> kangwe ta<sub>laki</sub> yek Titus lamikii zat ang na<sub>k</sub> kangwe a lami de ta pali<sub>wu</sub>.

<sup>17</sup> Ba<sub>d</sub>e we ndakti kan Titus ndaki de ta li malkii kangwe ma<sub>ngemti</sub> de tas li wu kawei so, ama ti mago nit ka<sub>m</sub>badl de ta<sub>li</sub> malki.

<sup>18</sup> A yekgu ma<sub>shin</sub> ga<sub>yilka</sub> ga<sub>nan</sub> wu sukti malkii. Malgwe pal shin mal motgaa ga<sub>man</sub> kohti ten dlamti ga<sub>ba</sub> man tamti ga<sub>Yesu</sub> wu.

<sup>19</sup> Ban na<sub>nak</sub> gwisi wo, motgaa ga<sub>man</sub> kohti botlti de tas ngusi lat sukm<sub>i</sub> ten bi palti wul alheri gan de ma<sub>nama</sub> palti ta<sub>shin</sub> Bagaa mbi nalti wu. Palti na<sub>k</sub> gwisi a mbok ang de ma<sub>lamikii</sub> zat ang.

<sup>20</sup> Ai bama<sub>l</sub> lami de ta<sub>malgon</sub> zini byas ilgon gaa, ten kangwe ma<sub>nama</sub> palti wul na<sub>wu</sub> jin de motgaa man<sub>kohti</sub> me na<sub>m</sub>badl de nam<sub>wu</sub> so.

<sup>21</sup> Lamti ga<sub>nan</sub> wo yek de tan<sub>p</sub>al ilgwe ni ndakce wu na<sub>a</sub> cina ga<sub>Nya</sub> suk a cina ga<sub>m</sub>balan.

<sup>22</sup> Ama<sub>nima</sub> shinti ga<sub>yilka</sub> ga<sub>nan</sub> suksi, malgwe ma<sub>yisti</sub> de ti wo man<sub>zat</sub> ang mbalan

kađe ti wu. A nak de ndali gahwulan nit da tenkii wu yek laki yek ta\_nama lamti taš mbalikii zat ang i'e da.

<sup>23</sup> Titus wo yelan palti wul gi kan ma\_nama palti ilgan ten bi gwakan. Naa yilkeni jinan jwe ni sukti go, mot ga\_man kopti kaa\_shinsi, a ilgwe asa\_pali wu bal shin ga\_Almasihu nalti.

<sup>24</sup> Nuk go mbokisi ang ten lamti gwe kaa\_lamsi wu, ta\_mot ga\_man kopti de sa\_shinsi ju kum ilgwe kaa\_pali wu, nak gwisi a mbokisi ang de mot ngetl gwe ma\_bo ngetl na\_kii go gem kan.

## 9

### *Balti wul ji mbalan Nya*

<sup>1</sup> Ni ngetli de ta lishikii ga\_ba ten bi zat ang mbalan ji Nya so.

<sup>2</sup> Nak de a yis kangwe a kaa\_lami zat ang mbalan wu, a yekgu a bo ngetl na\_kii mal man ban Makedoniya. A dlamisi de, <<Kii man Akaya wo kaa\_lami de tak balan wul tun ayokge.>> Han ta hwikii lamti balti wul gwe kaa\_pali wu, ka\_lak wonti kasi ten ngot wul jwe sa balti wul.

<sup>3</sup> Yekgu aba po shin yilkeni jinan malkii, kangwe bot getl ganan na\_kii ten bi balti wul a ni ga\_ba ga\_bi sowu. Ama tak\_daman na\_kang gaa na\_k kangwe a dlam de kaa\_pali wu.

<sup>4</sup> Kume a tul suk man kopti jon tet Makedoniya go, ba tuli a mbikii wuzali so. Kume ma\_mbikii nu go nsha a cinni i'e na\_k de a bo ngetl na\_kii wu, a ba\_ami na\_ngwe kan nsha a cin so ama mas sukkii.

<sup>5</sup> Nak gwisi ka\_laki yek a ngem yilkeni jinan jimi de, taš li malkii cina da ni, taš sak mo wul jwe kaa\_

dlalli ga<sub>ba</sub> de kaa bali wu. Kangwe wuli ani ga<sub>mee</sub> ka<sub>lu</sub> de nam de a tul wu, palti nak gwisi a mbok ang de na<sub>tami</sub> mbadl ka<sub>bali</sub> ba<sub>de</sub> ngetli kan zikii so.

<sup>6</sup> Damankii de <<Man zhin gwe bak wul njet go ta mbi wul njet, a malgwe bak nal go, ta mbi nal.>>

<sup>7</sup> Ta<sub>ko</sub> wokko bali kangwe mbadl gwas lami wu, ba<sub>de</sub> ta<sub>malgon</sub> bali na<sub>lilti</sub> mbadli sogo ngetli so. <<Nya lam malgwe ata<sub>bal</sub> wul na<sub>tami</sub> mbadl wu.>>

<sup>8</sup> Nya a manikii balti hwa wul i'e man kangwe ka<sub>q</sub> lami wu, tak mbi ilgwe ka<sub>q</sub> tamikii da<sub>wu</sub> ko a gasi, kangwe kaa pali hwa wul mbalan wu.

<sup>9</sup> Nak gwe ga<sub>ba</sub> ga<sub>Nya</sub> dlam wu de,  
<<A ta<sub>bal</sub> wul majwe ba<sub>wul</sub> nisi da<sub>sowu</sub> bata  
nge dani so

Ti wo bata zak palti ndakce so.>>\*

<sup>10</sup> Nya ka<sub>de</sub> man balti man bakti zhin wundal gwe ata<sub>bak</sub> wu, a tik nit de man balti ilga nguki. Nya a balkii wundal gwe kaa bak wu, ata<sub>laki</sub> a ilgwe ka<sub>q</sub> bak wu nali. Nak gwisi ka laki a balti wul gwakan gwe a ka<sub>q</sub> pali na<sub>tami</sub> mbadl wu mbalikii hwa wul ga<sub>alheri</sub>.

<sup>11</sup> Nya a balkii hwa wul ka<sub>mas</sub> palti wul gwakan ko a gasi, kangwe kaa dam de mballan man balti wul na<sub>tami</sub> mbadl ko gasi wu. Nak gwisi ka laki a mballan pal hwol tuk na<sub>Nya</sub> ten balti wul gwakan gwe kaa shinlu na<sub>nali</sub> tumalni wu.

---

\* 9:9 9:9 Yen Zab 112:9

**12** Pali wul alheri gan de kaa nama pali go, zat ang mbalan ji Nya kan tokte so, ama hal a lak mbalan ten palti hwol tuk na Nya.

**13** Tumal ilgami de kaa pali wu kan kaa mboki ang man kohti ten gaa gwakan. A ning sa tas Nya ten kangwe kaa kop gaſa man tamti ga Almasihu wu, suk kangwe kaa bal wul gwakan tak zi-ang naa mbalan baka nge dani sowu.

**14** Ning sa ngemti Nya, asa nama daamti mbadl gwakan i'e, ten alheri gwe man getl ga daamti ga mbalan de Nya palikii wu.

**15** Tan palan hwol tuk na Nya ten bi baſti wul gan de ta balanni wu, gwe hal mbalan a man gaſa dani sowu.

## 10

### *Ngeti ten gaa ga Bulus ten bi palti wul gwasi*

**1** Ami Bulus a nama ngemti gwakan ami de asa mbe de <<man sauksi gaa,>> de ani malkii wu, ama <<man ngapti mbalan,>> a de ani sukkii sowu. Ten bi pallat gaa de wule ilgon ka so suk laſhi gaſa ga Almasihu.

**2** A nama ngemti gwakan baſt lakananni nini ta ngabikii so, de a tul malkii wu. Nak de gon a ngabi majwe sa nama wulti de ma nama daamti nak man dii atl wu.

**3** Ko de ma damti ten dii atl wu, ama bama palan dlanti nak kangwe a man dii atl pali wu so.

**4** Nak de wul dlanti jinan wo wudali ji dii atl gan ka so, ama wudali jwe ndalati ga Nya ni dani ju kan, na nali kan ama jek ndalli lu ji daamti ga mbadl ga mbalan ka.

**5** Ma\_nama manti ngetl ga\_dlakti gaba, ma\_nama jekti mas ilgwe a laki a ba\_mbalan a yis Nya sowu, a ma\_nama lakti ga\_daamti ga\_ko wok ko ten daamti de zhel a ta\_kumi bi Almasihu.

**6** Ma\_mbuki tan matl mas majwe basa kop ilgwe Almasihu dlam sowu, de hal kaa\_nama kopti mas ilgwe ta\_dlam wu.

**7** Ili nan ga\_wudali so ca, malgwe wuli de ti wo mballan ga\_Almasihu ka\_de ti wu, tas daamti i'e da. Tas daamti de mi mago mballan ji Almasihu kan.

**8** Ko de gon a nima bot ngetli na\_ndalti gwe Bagaa balni de ta\_nallakii wu, gwe ba\_de we ta\_lilkii ka\_sowu, ai a palan ilgwe a laki a nsha cin wu so.

**9** Bak daman go we a nama lamti de ta\_lakikii banti ka\_dli na\_lishti takarda jin so.

**10** Nak de naami jwakan nama wuli de <<Lishti takarda jwas wo, man\_dibalti kan, ata\_ngabi mballan a gibi. Ama kume ta\_bal sukmi go ba\_gaba gwas a ndal so, a ba\_ta dlam ilgwe ni ten bi ilgon wu so.>>

**11** Ta\_wundal ji majwisi yisi de, ilgwe a ma\_dlamikii de ma\_ni sukki wu ni kak-kak suk ilgwe ma\_dlamikii ka\_lishti ju so.

**12** Wok de mi wo, yek ka laki a ma\_cugaa ten dli ganan ye? Sogo a ma\_cugaa ganan suk majwe de sa\_ba yen gaa gwasan go wule sa\_manan naa mballan wu ye? Wudal ji maju wo asa\_cingal gaa gwasan na\_gaa gwasan asa\_ngusi bodlalti gaa jwasan ten de sa\_ndu kak-kak suk yilkeni gwasan. Palti nak gwisi wo ka\_dlan kan.

**13** Mi wo ma\_bo ngetl ganan ta\_man kangwe mbun de tan pali wu so, ama ma\_dla\_l ten mbat

gwe Nya zini wu, kii mago pali nu.

<sup>14</sup> Nak de kii mago kati gon ka zhin gwe Nya balan wu, ai bama\_dakcan mbat gwe sa zini wu so de ma\_talekii dlamti gaba man tamti ten Almasihu wu.

<sup>15</sup> A bama bo ngetl na\_gaa ganan man kangwe mbun de tan pali wu so, nak de bama bo ngetl na\_ilgwe majon ka\_pali wu sowu. Ama ma\_nama zat madl de ta\_ngasti ten Almasihu gwakan a ngusi mbaltidli, apaa palti wul ganan ka\_kii a nal i'e,

<sup>16</sup> hal a ma\_dlam gaba man tamti ka\_lu jwe ni cina da\_lu gwakan wu. A bama bo ngetl na\_ilgwe malgon pali ka\_lu gwe sa\_palti wu so.

<sup>17</sup> Ama nak gwe sa\_lishi ga\_Nya wu de, <<Mas malgwe lam bot ngetl na\_ilgon go, tas bo ngetl na\_Bagaa.>>

<sup>18</sup> Ai ba\_malgwe ata\_tas gaa gwas wu kan asa\_kanti ten bi ilgon so, seko malgwe Nya tasti wu.

## 11

### *Bulus suk mil shinti ji botli ji lali*

<sup>1</sup> A nima ngemti gwakan de tak dlo mbadl na\_ami ko ta nama kadlan. Se tak dlo mbadli.

<sup>2</sup> A nama dakalti tenkii wundal dakalti gwe a Nya pali wu. A ndalikii kos wi a kosi kade Almasihu ten de ta\_talakii bii mali, akaq\_yi de mil modli jwe sa\_dop gaa jwasan yek basa\_bo yis mani so wu.

<sup>3</sup> Ama banti nama cit gini ten de ba\_de nak gwe wuci wu gilli Hauwa na\_botkan gwasi yek ta\_lakti ten palti byas wul wu. Kii mago tas gillakii a daamti gwakan lak gil ka, a bakaa po bal gaa gwakan mas Almasihu na\_mbadl de nam so.

**4** Ama akaa<sub>a</sub> kan gaba ga majwe asa<sub>a</sub> tulikii ju bale-bale, kaa<sub>a</sub> kan ilgwe sa<sub>a</sub> hwikii ten bi ga<sub>a</sub> Yesu ko de ni kak-kak suk ilgwe ma<sub>a</sub> hwikii wu. Kaa<sub>a</sub> kan wundal ga<sub>a</sub> shishi gwe sa<sub>a</sub> dlamikii wu, ko de wundal ga<sub>a</sub> shishi gwisi wo Shishi ga<sub>a</sub> Nya gwe kaa<sub>a</sub> kan wu ka<sub>a</sub> sowu. Yek kaa<sub>a</sub> bal gem na<sub>a</sub> wundal ga<sub>a</sub> tam<sub>a</sub> gaba gwe sa<sub>a</sub> tullikii wu ko de ni kak-kak suk gwe ma<sub>a</sub> tulli wu.

**5** A ba yeni go majwe akaa<sub>a</sub> mbesi de, <<Kidi mil shinti ji botli wu,>> manan na<sub>a</sub> ilgon so.

**6** Gon a ba<sub>a</sub> ba man dlamti gaba nak gwe sa<sub>a</sub> mani wu so, ama a yis wul. Na<sub>a</sub> nak gwisi kan ma<sub>a</sub> mbokikii ang dani ka<sub>a</sub> mas wul jwe ma<sub>a</sub> pali wu.

**7** Byas wul kan a palikii ya? De a dlamikii gaba man tamti yek baka<sub>a</sub> batl ilgon so wu, de a palli gaa gi nak'eni tak mbi nalti da<sub>a</sub> wu.

**8** Nak wule a kan wul mal naa motgaa ji man kopti ta palikii wul na<sub>a</sub> nali da.

**9** De a yi sukkii go kume a ba pa<sub>a</sub> lashi wullu, a damikii de dibal<sub>a</sub>ti so. na<sub>a</sub>k de yilkeni jinan<sub>a</sub> jwe ni Makedoniya wu balan mas wul jwe a lami wu. A zikii dibal<sub>a</sub>ti gon gaa ka<sub>a</sub> multi jwisi so, a nu kan ba ngusi palti.

**10** Gem ga Almasihu de ni ka<sub>a</sub> ami wu ka<sub>a</sub> laki yek ka<sub>a</sub> mas atl ga<sub>a</sub> Akaya wo malgon mbuki tas<sub>a</sub> hane bot ngetl so. Malgon mbuki tas<sub>a</sub> wulan de,

**11** yek laki yek a dlam nu ye? Ten de, nget kan a ngekii ya? Nya yisi de a lamkii.

**12** Ama ba ngusi nget kanti wulpi gwakan, kangwe kidi mil shinti ji botli jimi a man bot ngetl de ma<sub>a</sub> nama palti wul na<sub>a</sub> gwasan wu so.

**13** Wudal ga<sub>a</sub> ma<sub>a</sub> jimi wo mil shinti ji botli ji gem

ka\_so, ama si wo man palti wul ga\_shelti lal kan.  
Asa\_pali gaa gwasan nak wule si wo mil shinti ji  
Almasihu kade si.

<sup>14</sup> Yii, wul cit banti ka. A wule Shedan mago  
ata\_gilli asan gwasan ka, nak wule yen shinti ga\_cilti  
kade ti na.

<sup>15</sup> Nan de wul cit banti ya de kume zhel jwas  
gilli asan gwasan ka, yek sa\_palli gaa jwasan nak  
wule zhel man palti wul ndakce kade si gwa? Ten  
pakti wo Nya a\_balsi batlti gwasan kangwe ndal  
ilgwe si pali wu.

### *Bomti jwe Bulus tla ten palti wul gwas wu*

<sup>16</sup> Han ta po dlamikii da, Bak daman gwa we  
ami wo kadlan ka\_so. Ama kume nak gwisi kan  
ka\_kaman wu, to, bo katini nini kang nak gwe  
asa\_kati kan kadlan wu. Kangwe ami mago ba  
nak mbi ilgwe ba man bot ngetl na\_nali wu.

<sup>17</sup> Wudal ga\_gaba bot ngetl gan de a nama dlamti  
ten gaa gi go, Bagaa ka\_wulan de ta pali so. A  
nama bot ngetl nak gwisi nak kadlan.

<sup>18</sup> Ama nak de majon nama bot ngetl na\_gaa  
gwasan, kangwe a man dii atl pali wu. Ami mago  
han ta pali nak gwisi.

<sup>19</sup> Ama nak de kii wo man botlkan ka\_wu, yek  
ka\_dlo mbadl na\_kadlan.

<sup>20</sup> Kume mbalan lakkii ten palti wul nak wule  
zhel gwasan wu aka\_dlo mbadl na\_nu, sogo kume  
sa\_kamikii wul ka na\_ndalti wu, sogo kume sa\_tekii  
gazi hal yek sa\_dam de bagaa gwakan yek sa\_bekii  
kalkang wu.

<sup>21</sup> Ami wo ni de wul nsha kan nini nak de mi  
wo ma\_man palti nak gwisi sowu!

Ama kume ndali gahwulan ni malgon da yek ta<sub>ba</sub> bo nget na<sub>il</sub>gon wu, ami mago a pa<sub>li</sub> na<sub>k</sub> gwisi. Ade go ani ma ga<sub>ba</sub> na<sub>k</sub> ka<sub>dlan</sub>.

<sup>22</sup> A si wo maji Ibirahim ka? Ami mago nu ka<sub>n</sub>. Si wo man Yisiraila ka? Ami mago nu ka<sub>n</sub>. Si wo mil ji Ibirahim ka? Ami mago nu ka<sub>n</sub>.

<sup>23</sup> Si wo mbalan jwe asa<sub>p</sub>ali Almasihu wul wu ka? A mansi na<sub>n</sub>dat na<sub>k</sub> gwisi. Ani ma ga<sub>ba</sub> na<sub>k</sub> wule gaa ka<sub>gili</sub> ka! Ai a dlokamankii nini ten palti wul ga<sub>Almasihu</sub> mansi. Mbalan le ka asami wonti yek a tla boti asami wonti yek a teka<sub>hasari</sub> jwe a man tlot gi wu wonti.

<sup>24</sup> Asami de namtan a man Roma nama bot gi de 39 (kutl de mekan na<sub>d</sub>e topsi).

<sup>25</sup> Man Roma bo na<sub>t</sub>lemndi asami de mekan, yek a tla lakti na<sub>y</sub>e asami de nam, asami de mekan a jirgi ze nama tatlti ka ani gibi, a mul ten gaa bal ze yek a nda cin dani yek sa<sub>yillan</sub> da<sub>gibi</sub> ka.

<sup>26</sup> Ten lat danka jwe a pa<sub>li</sub> wu, a te ka<sub>bomti</sub> ji kidi ze, a te ka<sub>bomti</sub> a ang da<sub>mukal</sub> tlot tantu ka, a te ka<sub>bomti</sub> a ang ga<sub>yilkeni</sub> jini man Yehuda suk majwe ba<sub>man</sub> Yehuda ka<sub>so</sub> wu. A te ka<sub>bomti</sub> ka<sub>kidi</sub> ban, yek a te ka<sub>bomti</sub> ka<sub>me</sub>, a te ka<sub>bomti</sub> ten gaa bal ze. Yek a po te ka<sub>bomti</sub> a ang da<sub>majwe</sub> asa<sub>shel</sub> lal de si wo man kohti ka<sub>de</sub> si wu.

<sup>27</sup> A pal wul yek a ci ka<sub>dli</sub> i'e, a ngusi multi kaami, a kuzan suk kalkaze nama tlot gini. A asami wonti a ba<sub>ilga</sub> nguki ni da<sub>so</sub>. Yetal tloni asami wonti, a ba<sub>lukal</sub> gwe ba lak wu ni da<sub>so</sub>.

<sup>28</sup> Kaal da<sub>wul</sub> jimi wo, a zi mbadl gi ten palti wul motgaa ga<sub>man</sub> kohti ko gasi.

**29** Kume mali gon ndal sowu, a kumi wule amik ndal so. A kume sa\_laki yek malgon pa\_l byas wul wu, a nda mbadl i'e.

**30** Ama kume ba bo ngetl na\_ilgon go, ba bo ngetl na\_wul jwe a mbok ang ten lashi ndalti gi wu.

**31** Nya de Aba ga\_Bagaa ga\_Yesu Almasihu wu yisi de lal kan a sheli so. Nalti wo gwas kan gin ten gin.

**32** De a yi ka\_ban Demaskus wu, gobna gwe ni atl da\_Aritas guu wu laki yek sa\_ngusi batti dlabii bam\_i kangwe sa man dopti gi wu.

**33** Ama yek sa\_yillan daka\_bami ka, yek sa\_shitan sut atli ka\_ga\_da tu ka\_shu windo ga\_bal sambal ga\_bami. Yek a abi ti.

## 12

### *Wul jwe Yesu buli Bulus gwel yek ta\_yeni wu*

**1** Ko de ba\_bot ngetl a mbali mbałan ilgon dani sowu, ama ngetli kan\_ta bo ngetli. Ninga ba njel gaba ten wul jwe Bagaa mboki ang dani wu, wule tlunkat ka! Wule gwel gi kan\_ta\_buli yek a yen wul jwe ni ji hwudali wu.

**2** A yis malgon gwe sa\_kanti to nya na mekan kawu tumal ndalti ga\_Almasihu gin de kutl cet wupsi jwe nda kaal lu. Ta\_nan na\_dli ga\_mbałan ma ko ta\_nan na\_nali so nwa go yek o a yisi so, Nya ka\_yisi na\_ngusi.

**3** A yisi malgwisi wo sa\_kanti to nya na mekan ka\_kam. Ta\_nan na\_dli ga\_mbałan ma, ko na\_dli ga\_mbałan kan\_ta\_ni so nwa? Go Nya na\_ngus ka\_yisi.

**4** Yek sa\_hwit gaba ten wul jwe ni to nya kawu, yek ta\_kum gaba ten wul jon jwe a man dlamti

sowu, wundal wul jwe yen ga mbalan a man dlamti sowu.

<sup>5</sup> Ba bo ngetl na malgwisi, ama ba bo ngetl na gaa gi so. Kume ba ngetl na gaa gi ma go, seko ta bo ngetl na lašhi ndalти gi ni.

<sup>6</sup> Kume a wuli de ta bot ngetl na gaa gi ma wu, ba ni de kađlan so, nak de ilgwe ba dlam go gem kawu. Ama ba bo ngetl na ilgon so, nak de ba a lami de ta malgon kaman man kangwe ta yenan wu suk man ilgwe ta kumi a malan wu so.

<sup>7</sup> Ten de ba lak bo ngetl na kidi wul ji hwudali jwe sa buli gwel yek a yenyen wu. yek sa zi cwo gon gwe dami nak iil ka dli gi wu. Yek illi dan nak wule Sheden ka shin yen shinti gwasi tas nolaanni, kangwe ba po bo ngetl na gaa gi sowu.

<sup>8</sup> A ngem Bagaa de tas kaami ilgami ka asami de mekan.

<sup>9</sup> Am yek ta wulan de, <<Alheri gi kumki wi, tumal lašhi ndalти gwakan a mbalan yen bal ndalти gini.>> Nuk laki ami wo na hwol tuk kan ba bo ngetl na lašhi ndalти ga dli gini, kangwe ndalти ga Almasihu Yesu a dla tenan wu.

<sup>10</sup> Yek laki yek a lam lašhi ndalти ga dli gini suk byaliti gwe a tla wu, suk citi ka dli gwe a ci wu suk cit-dlelengapcan gwe asa ci wu, suk bomti gwe a tla wu. Nak de kume de dli gi ndal sowu yek de sa'i gwe a dli ndali wu.

### *Motgaa man kopti ji ban Korinti lak Bulus ten hwottidli*

<sup>11</sup> A palli gaa gi de kađlan, ama kik lakan ten palti nu. Kii co mbunan de tak tasanni nini nak de, <<Kidi mil shinti ji botli jimi,>> manan na ilgon so, ko de ani ten bi ilgon sowu.

**12** Wul jwe a mbok ang de mbalan wo yen shinti ga botli kago yek palti wul cit banti suk wul jwe a mbok ang dani wu, suk palti wul jwe ba mbalan bo ku na yenti so wu. A pal wul malkii na dlot mbadli, wul cit banti jimi kambok ang de ami wo yen shinti ga botli ga gem kan.

**13** Ilgon nan da gwe a naa motgaa ga man kohti pali gwe bakaa pali dani so gwa? Ko lakti de a laki a bakaa zi-ang na wulpi gwakan sowu kan na! To dlo mbadl na ami tak taasini nini byas palti gamika.

**14** Ningo a mo gada gi paki wi, ba suk yenkii asami na mekan. Ba zikii dibalti gon gaa so, nak de kii kan a lamkii ba de we wulpi gwakan sowu. Ai ba mbunan de ta man zat zi mil jwasan dibalti gaa so, ama ta man zat kan dibalti ga mil jwasan.

**15** Ba kum tamti ga tlot mas ilgwe ni da wu hal suk gaa gi tenkii pak. Kume a lamkii i'e nugo, kii wo njet kaa laman da?

**16** Kaa ndaki de nak gwisi kan, a damikii de dibalti gaa so. Ama gon a jon jwakan wule a tlekii botikan ka yek a shelkii.

**17** Ko a tekii gazi tumal majwe a shinsi malkii wu?

**18** A ngem Titus de tas li malkii yek a lak yilka man kohti gon tas li sukti. Titus tekii gazi so, ko ta tekii gazi? Na ami na tisi wo lamti ganan wo wul de nam ka sa? A ba tantu de nam kan ma nama kohti sa?

**19** Tek go kaa ba yeni go nak wule yillat gaa ganan kan ma nama lamti tan yilli gaa ganan da ang gwakan ka? Nya ka yenni wu, ilgwe ma nama dlamti go gem kan na shin ga Almasihu.

Yelan ji lami jini, mas ilgwe ma\_pali go ten de tan ndallikii gahwulan kan.

<sup>20</sup> Nak de banti nama cit gini ten de gon a tuli, a ba\_ba mbikii ten d̄amti kangwe a lami de tak daman wu so, a kii mago a kaa mo suk ami nak kangwe bakaa\_lami de ta\_ni nu sowu. Banti nama cit gi de, gon a mbi wulti yali-yali, suk dakalti suk kaa mbadli suk lamti gaa, suk lilti shin ga\_yilkeni jwakan ka, suk wulti yilkeni jwakan suk bal gaa suk tlilti dlanti ka\_dlo gwakan.

<sup>21</sup> Banti nama cit gini, de gon a kume a tul malkii wugo a Nya laki a pal de nak'eni a cina gwakan. Banti nama cit gi de ba\_mbadl lil na\_mbalan wonti ka\_kii jwe sa\_pita balti byas wul tek wu, ama basa\_ci atl gaa tas zak palti byas wuli so wu. Jon jwakan bo zak palti wul man daškan so, kaa\_yima lamti pat palan suk lamti kumti tamti wudali ga majwe ba\_nsha nisi gwel sowu.

## 13

### *Pakti dalti kang ga\_Bulus*

<sup>1</sup> Tulti gan de ba tul malkii wu kađe asami na mekan. A nak gwe gaba ga Nya dlam wu de, <<Ten gaba ga\_mbalan de lop sogo de mekan kan asa\_dlalli mas gaba wu.>>

<sup>2</sup> A dalikii kang aa yi malkii asami na lop, A nin de a ni da\_so ma wu aba po dlam gaba dani da. A ba pallan wuco ba zakan majwe pal byas wul tek wu sogo naa mbalan so,

<sup>3</sup> nak de kaa\_nama lamti tak yisi de ko Almasihu ka\_nama gaba tumalan wu. Kaa yisi nak gwisi

nak de ti wo man lašhi ndalti kan ka\_dlo gwakan sowu, ama ta\_mbok ang ten ndalti gwas ka\_kii.

<sup>4</sup> Ko de sa\_tlot ten gudal yencin ka\_lashi ndalti gwas wu ama ta\_pal kaami tumal ndalti ga\_Nya. Ko de mi wo man lašhi ndalti kan ka ti wu ama mas na\_nu, mbadl nini da tumalti na\_ndalti ga\_Nya ten bi palti wul gwe ma\_nama palti ka\_kii wu.

<sup>5</sup> Cingalan gaa gwakan tak yisi da, ko kaa\_namma kopti ga\_Yesu Almasihu na\_gem. Ngusi cingalan gaa gwakan Kaa\_yisi de Almasihu ni ka\_mbadl jwakan sa? Kume kaa\_yisi sogo to kaa\_ndu wi ten cingaltisi wi.

<sup>6</sup> A zi mbadl gi de, kaa yisi de ma\_bo nda ka\_cingaltisi so.

<sup>7</sup> Ningo ma\_nama ngemti ga\_Nya de bak palan byas ilgon so. Ba\_de we ma\_nama lamti tan pallan gaa ga\_nan nak wule mik cin ban wi so, ama ma\_nama lamti tak palan ilgwe ni ndakce wu, ko de mballan aba yeni go nak wule nak kan kamanni gaa wu.

<sup>8</sup> Mi wo ma pal ilgwe a nge gem wu so, ama ma\_kop kaal ga\_gem.

<sup>9</sup> A ma\_pal hwol tuki kume ma\_ndal so wu, ama kii wo ndalti nikii da. Ma\_nama ngemti ga\_Nya tas laki tak njikamanni.

<sup>10</sup> Yek laki yek a lishikii wul jimi aba ni sukii so, ten de kume a tullu wugo ba\_dami netgli de ta pal wul na\_ndalti gwe Bagaa balan wu ta ngabikii so. Nak de ndalti ga\_Bagaa wo ndalti kinti kan ba\_de ga\_jekti ka ka\_so.

*Gaba pallat bi*

**11** Ning ilgwe ba gaba kakaali dani go yek de, yilkeni jini, se gasi gon gwakan! Dlokamankii tak njikamanni. Kuman ilgwe a nama ngemti gwakan de tak pali wu, ndalli gahwulan yilkeni jwakan, ta daamti gwakan ni de nam akaa dam na tamti suk yilkeni jwakan. Palti nak gwisi ka laki a Nya de a ta lam mbalan ata balsi tamti damti wu a dam sukkii.

**12** Gabe yilkeni jwakan, njukan bi ten gaskan gwasan ka lamti na hwa mbadli.

**13** Mbalan ji Nya nima gabet gwakan da mas jwasan.

**14** Han ta alheri ga Bagaa Yesu Almasihu, suk lamti ga Nya, suk damti tamti ga Shishi dam sukkii mas jwakan.

## **Geji New Testament Portions Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria**

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Geji)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025

1d007d04-9717-58d3-914b-11692f80c43e